

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

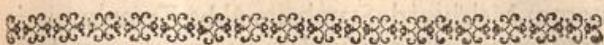
Basilica SS. Vdalrici Et Afræ Avgvstæ Vindelicorvm

Hertfelder, Bernhard

Augvstæ Vindelicorvm, 1627

Cap. VIII. Dedicaciones aliquot solennes, alijque actus hîc exhibiti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38643

CAPVT OCTAVVM.

Dedicationes aliquot Solemnes, aliq; abtus hic exhibit.

Post iteratas saepe huius ædis reparaciones, Consecra-
tiones etiam saepius repetitas fuisse censendum est.
Primã non lego. Certè sanctos *VVilsterpum*, *Simpertum* &
Vdalricum qui alias alibi Ecclesias dedicauerint, cum hanc
à Barbaris ter exustam restaurarunt, recepto ab antiquis
more etiam dedicasse non est locus ambigendi. Dedicatio-
nes autem memoratu digniores hæ fuerunt.

Embrico Episcopus Augustanus, qui iniit Anno MLXIV.
Ecclesiam SS. *Vdalrici* & *Afræ*, cum angusta esset, à fun-
damentis destruxit, & ampliorem, acceptis ab Anteces-
sore suo *Hérico* quinquaginta talentis, restituit reserua-
tis tamẽ sibi oblationibus & donarijs huic loco factis in
recompensationẽ sumptuũ. Põst circa annũ MLXXI. præ-
sentibus & adiuuantib; *Gunzone* *Aichstadiensi* & *Euer-
hardo* *Frisingensi* Episcopis in peruigilio Natalis *Diux*
Virginis sollempni ritu eam dicauit.

Iterum deinde cum Cænobium vnà cũ templo An-
no MCLXXXIII. ex incendio collapsũ & per *Henricum*
III. Abbatẽ reparatũ fuisset, facta est noua eiusdẽ Consec-
ratio secundã Paschæ feriã per *Conradũ* Archiepiscopũ
Moguntinũ, assistentibus alijs Episcopis *Vdalcalco* *Au-
gustano*, *Ottone* *Frisingensi*, *Hermanno* *Monasteriensi*,
Ottone *Aichstadiensi* & *Bertoldo* *Tullensi*. Solenne hoc
festũ & inter rara Augustæ fuit. Adfuit enim *Fridericus I.*
Imp. (cuius iussu & auctoritate hæc Dedicatio institu-
ta) cum tribus Filijs atque alijs Imperij Principibus. Erat
profectò miranda tunc in *Friderico* Pietas erga *Diuum*
Vdalricum, cuius sacra Ossa recens inuẽta suppositis hu-
meris ipse cum tribus Episcopis vsq; ad locum sepulture,
quo etiãnum cubant singulari Religionis ac deuotionis
exemplo portauit Anno MCLXXXVII.

Interuallo deinde trecentorum & quod excurrit an-
F norum,

CAPVT

norum, Melchior de Stambhaim Abbas Templo ruinam
 rursus minitanti noua fundamenta moliri cepit. Missi
 igitur nuntijs R^{um}. & Ill^{um}. D. D. Petrum S. R. E. Tituli
 S. Vitalis Cardinalem de Schaumberg Episcopū Augu-
 stanum acciuit, qui pro solita sua Pietate & Modestia ad
 diē Assumptionis Diuæ Virginis Augustā lubens uenit,
 & huic ædificio primariū lapidē in tantā hominum fre-
 quentiā, qualē vix videre hic aliquando licuit summa cū
 solennitate, Anno MCCCCLXVII. posuit. Ibi etiā hæc
 mira contigerunt. Erat in eā hominū turbā Adolefcens
 puerū, vt fit, vlnis gestās. Is mala sorte dū actū hūc spectat
 ē sublimi loco XV. pedes alto in subiectā lapidū struem
 cū infāte decidit & immunis ab omni noxā vterq; relin-
 git. Iterū aliud, Fors fuit vt cuidā ex Operis ē superiori fa-
 bricę parte bipennis ē manu laberetur atq; in caput Ar-
 chitecti infra stantis impetu caderet nec vlla in parte illū
 offenderet. Tertiū hoc fuit. Saxum quoddā prægrandē a
 muro solutū supernē præceps ruere cepit, iāq; cadē do-
 bulā fregerat, & proximū erat vt Operas internē oppri-
 meret, sed Deo casū notabiliter moderante saxū alio de-
 flexit & sine cuiusquā noxā in terrā vsq; cecidit. Ad dō-
 quartū. Turris admodū crassa Templo ad occidentē ad-
 hærebat, quā in gratiā noui ædificij solo æquare conue-
 niebat, idq; sumptu nō leui, de quo iā cū Opificib; pactū
 erat. Adstant fortē illi sub vesperū diei cum vitis Religio-
 sis, & dū de re quā commodissimē gerēdā consulunt. Ec-
 ce Turris ab imo fundamento vsq; ad summū fastigium
 sponte dissipitur, Moto itaq; non nihil fundamēto reli-
 quæ partes paulatim absq; alio quodā humano admini-
 culo subsidūt in cumulū, in quē demū Campana ma-
 ior, quæ in suo ligneo claustrō adhuc permanserat suspē-
 sa, placidē demittitur nec frangitur, vbi Numinis certē
 Prouidentiā factū vt & labori & sumptui parceretur. Di-
 uis Patronis id etiā in acceptis relatum fuit, vnde de
 multorum animos Pietas tetigit vt liberaliū opes suas
 in augmentum huius Ecclesiæ conferrent. Celebre igitur
 initium sumpsit hæc fabrica, sed ad Dedicacionem
 ruinā cito nimis deformata, non peruenit.

DAL ET AFRE

nam Abbas Templo ruinis
lamenta moliri capit. M. D.
D. D. Petrum S. R. E. Tituli
chaumberg Episcopu Ang
ta sua Pietate & Modestia
rginis Augusta lubens veni
apide in tanta hominum fre
ic aliquando licuit summa in
CLXVII. posuit. Ibi etiam
a hominu turba Adolectos
mala sorte du actu huc spectat
alto in subieca lapidu strum
is ab omni noxa vteq; resti
cuidi ex Operis e suspensio
u laboretur atq; in caput
u caderet nec illa in partu illu
t. Saxum quoddam prae grandia
eps tuere cepit, atq; cadulo
erat vt Operas interne oppo
liler moderante sibi ab h
in terra vsq; cecidit. Adole
ssa Templo ad occidente ab
i aedificij solo aquare conce
ni, de quo ia cu Opib; pectu
esperu diei cum vni Relegio
dissimè gereda consilium
nto vsq; ad summu salugum
aq; non nihil fundameto
alio quoda humano admi
n que demum Campaniam
tro adhuc permanserat sup
frangitur, vbi Numini scete
ori & sumptui parcerent. Di
ceptis relatum fuit, vnde
etigit vt liberalius opes sua
sua conferrent. Celebre sig
orica sed ad Dedicacionem
non peruenit. lam

Iam superest nos in medium producere pijsimum
illum Principem Maximilianum I. Imp. Augustum, cuius
memoria, cum plurima tam in Urbem hanc quam Mo
nasteriu cotulerit beneficia, sancte in veneratione est. E
ius affectu erga Diuum Vdalricu (quem non vt patronu
solummodo coluit, veru etia vt Cognatu, de cuius san
guine descendebat, (a) amauit) satis docent monumen
ta quae reliquit. Is Anno M. D. couocatis Imperij Proce
ribus publicu Auguste Couentum instituit. Exurrexerat
forte ia tunc e ruinis pars illa Templi S. Vdalrici quae ce
ciderat, pars altera, qua Odeum est, vt melior restituere
tur vsq; ad fundamentu disiecta erat. Duplex ergo huic
Teplo durante illo Couentu accessit beneficiu, Dedicatio
solennissima, & primarij lapidis positio celeberrima.

Res ita accidit. Placuit Augustissimo Imperatori v
trique celebritati adesse & suo etiam facto celebriorem
reddere Instituitur ergo ad III. Idus Iulias publica
supplicatio ad aedem Diui Vdalrici, Eunt Clerici & se
culares magno numero & popa. Primus ex ordine Prin
cipu Bertoldus Comes Hennenbergius Archiepiscopus
Moguntinus vir multa canitie veneradus, ideoq; bacu
lo nixus mitra gestans cu reliquis insignibus Pontificu sa
cris operaturus incedit. Pone eu sequitur Suffraganeus
Aichtadiensis medius inter Abbates S. Vdalrici Auguste
& S. Crucis Verdeae Archiepiscopo mitrati & ipsi infer
uientes. Hinc aulica Cesaris familia; Mox ipse Maximilia
nus Imperator cum Friderico S. R. E. Tituli S. Theo
dori * Cardinale Diacono Legato Apostolico. Tum
reliqui Principes ac Dynastae Fridericus Dux Saxo
niae Princeps Elector, Ernestus huius Frater Archie
piscopus Magdeburgensis Germaniae Primas, Albertus
ac Georgius duces Bauariae, Fridericus Marchio Bran
denburgensis, Henricus Dux Mechelburgensis, Laurenti
us Episcopus Herbipolensis, Gabriel Eichstadiensis &
quotquot alij Principes, Comites & Barones. Vbi ad Ec
clesiae fores peruentu, Moguntinus in cora omnibus salu
Cineres & alia ad Dedicacione necessaria solenni benedi
ctione lustrat, post vltiorē Ecclesiae consecrationem

(a) Hedwigia
ex Comitibus
Kiburgensibus
Mater fuit Ru
dolphi I. Imper
atoris.
Ez. iug. The
saur. Prima.

* Titulum istu
hodie sublatum
est.

Eichstadiensi suffraganeo committit. Ipse verò cum Imperatore atq; alijs Principibus ad locum vbi Lapidis primarij ponendi erant progreditur. Lustratis ergo de more Lapidibus (tres autē Septem pedales erant ad hoc destinati) ac per opifices in imum fundamenti demissis, Imperator cum Cardinale descendit, sumptaque trullā & malleo argenteis & hausto cæmento admodum dextrè primum collocat lapidem, Cardinalis mox alterum, quæcis demùm tertius superim ponitur cū Inscriptione.

IESV XPO SACRVM

D. MAXIMILIANVS. ROM. CÆSAR. AVGVSTVS
AD III. IDVS. IVLIAS. A FVNDAMENTIS LAPI.
DEM. HVNC PRIMVM POSVIT ANNO M.D.

Trullæ verò, quam Imperator ad perpetuam rei memoriam in Sacratio asseruari iussit, quamvis hodie, nescio quo infortunio perdita non amplius extet, hæc verba inscripta fuere

PERPETVÆ SECVRITATI

ET DIVO VDALRICO MAIORI ET PROPINQVO
SVO EX PROSAPIA VETERE PRINCIPVM FER.
RETENSIVM

D. MAXIMILIANVS.

ROM. CÆSAR COMES DE PHIRT DEDICAVIT.
ANNO IVBILEO M. D. AD III. IDVS IVLIAS.

Est & aliud huius facti monumentum ab eodem Imperatore profectum; Statua lapidea Equestris iustæ magnitudinis, quam testandæ venerationi & propagandæ huius diei memoriæ extra Chorū S. Vdalrici poni mandavit. Capta ea fuit, sed nō perfecta. Conspicitur etiam num in Atrio Monasterij Eques cultu militari, sed rursi opere designatus potius quam verè expressus.

Tandem & hæc pars Templi eaq; porior perfecta & exornata sub Ioanne Abbate qui hodie præsidet, vltimùm iā à Reuerendissimo & Illmo. Principe ac Domino D. Henrico Episcopo Augustano S. Vdalrici legitimo successore, vero amatore ac studiosissimo imitatore celebri pompâ dicata fuit, adiuuante R^{mo}. D. Sebastiano Breuning eius suffraganeo V II. Calend. Septemb. Anno MDCVII.

CAPVT